

Σφύρα

Σημασία:

Εργαλείο των σιδηρουργών για τήν επεξερασία πυρωμένου σιδήρου και των μεταλλορύχων ή λατόμων για το σπασίμο λίθων η βώλων χώματος.

Τρυγαῖος: νή Δί' ἢ γάρ σφῦρα λαμπρὸν ἦν ἄρ' ἐξωπλισμένη.

Αριστοφάνης – Ειρήνη 566

Μετάφραση: το καλοφτιαγμένο, αλήθεια, βωλοκόπι κοίτα πως λάμπει

Ετυμολογία:

Απο το αρχ. ρ. ασπαίρω: σπαρταράω

Παραγωγή:

Απο την αρχαία σφύρα προέκυψε το μεσαιωνικό **σφυρίον**. (υποκοριστικό του σφύρα) και το νεότερο **σφυρί**.

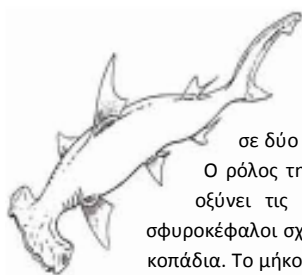
Συνθετα

Ξυλόσφυρα: κν. Ματσολα. ματσόλα < λατινική mateola ή ματρακάς

Σφυροδρέπανο: Κομμουνιστικό σύμβολο με συνδυασμό σφύρας (βιομηχανικοί εργάτες) και δρεπανιου (αγροτιά).

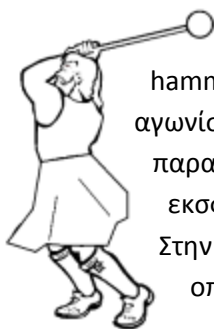
Σφυροκέφαλος: είδος καραχαρία.

Οι σφυροκέφαλοι (γνωστοί και ως ζύγαινες, σφύραινες και σφύρνες) είναι καρχαρίες που ανήκουν στην τάξη καρχαρινίμορφα με χαρακτηριστική και ασυνήθιστη δομή κεφαλιού, το οποίο επιτεδοποιείται και επεκτείνεται σαν σφυρί. Οι σφυροκέφαλοι αποτελούν την οικογένεια σφυρνίδες και χωρίζονται σε δύο γένη, το γένος Σφύρνα και το γένος Ευσφύρνα που περιλαμβάνει μόνο ένα είδος.

Ο ρόλος της δομής του κεφαλιού δεν είναι επακριβώς γνωστός με θεωρείες να λένε ότι οξύνει τις αισθήσεις, βοηθάει στην μετακίνηση και στην χειραγώγηση της λείας. Οι σφυροκέφαλοι σχνάζουν κοντά στις ακτές και είναι από τα λίγα είδη καρχαριών που σχηματίζουν κοπάδια. Το μήκος ποικίλει ανάλογα με το είδος από 0,9 σε 6 μέτρα και φτάνουν σε βάρος το μισό τόνο

Σφυροβολία, σφυροβόλος:

Εικόνα 1 -Σκώτος σφυροβόλος

Ολυμπιακό αγώνισμα διαφορετικό από τη σφαιροβολία. (αγγλ. hammer throw). Προέρχεται, όπως και η σφαιροβολία, από παραδοσιακά αγωνίσματα που διεξάγονται στη Σκωτία. Το όνομά της παραπέμπει στην παραδοσιακή μορφή της, όπου οι διαγωνιζόμενοι προσπαθούν εκσφενδονίσουν όσο γίνεται μακρύτερα ένα μεγάλο σφυρί σιδηρουργού. Στην σύγχρονη μορφή, το σφυρί έχει αντικατασταθεί από σιδερένια σφαίρα η οποία στερεώνεται σε ένα μακρύ μεταλλικό σύρμα που καταλήγει σε μία χειρολαβή. Εικόνα 1 -Σκώτος σφυροβόλος. Τα παγκοσμια ρεκορ κατέχουν εις μεν τους άνδρες ο Ρώσος Yuriy Syedikh με 86.74 μ. Stuttgart στις 30/08/1986, εις δε τις γυναίκες η Γερμανίδα Betty Heidler με 79.42 μ. στις 21/05/2011.

Συνώνυμα:

Βαρεία: Η μεγάλη σφουρα στους βυζαντινούς χρόνους λέγονταν βαρεία [σφύρα] και το επίθετο ουσιαστικοποιήθηκε σε «βαρεία» και σήμερα βαρεία. Η μικρότερη βαρεία λεγεται βαρειοπούλα. Υπάρχει και γραφή βαριά με ιωτα.

Σφύραινα: Ψάρι κέστρα. Κέστρα είναι συνώνυμο του σφύρα στα Αρχαία Ελληνικά .

Η κέστρες αποτελούν υποσύνολο των σφυραϊνών όπως μαρτυρεί ο Οππιανός στα «Αλιευτικά» του ^{1.172}. Ο Στράτων ²⁸ όμως θεωρεί ότι η **σφύραινα** ονομάζεται **κέστρα** στην Αττική διάλεκτο.

Κέστρα: σφύρα στα Αρχαία Ελληνικά

Κεστρεύς : απο το κέστρα (σφύρα) παράγεται το κεστρεύς που σημαίνει το ψάρι **κέφαλος** (μουγίλος ο κέφαλος, Mugil cephalus, αγγλ. mullet) βλ. Εικόνα 2 - Κέφαλος. Οι θυλικοί αυγωμένοι κέφαλοι λέγονται **μπάφες**. Απο τις μπάφες βγαίνει το **αυγοτάραχο**^{1. 1124.38}.

Στα σχόλια στο βιβλίο του Αιλανού «Περι ζώων ιδιότητος» 1017.239 διαβάζουμε:

Σημ. 79:ΚΕΣΤΡΕΥΣ: Παραδοσιακά, έχει επικρατήσει ο κεστρεύς να μεταφράζεται ως κέφαλος. Όμως στην αρχαιότητα κεστρεύς ή κέστρα ήταν μια άλλη ονομασία του ψαριού σφύραινα κν. λούτσος.

Μεταφορικά με το **κεστρεύς** υπαινίσσονταν οι αρχαίοι τον νηστικό και φτωχό άνθρωπο αλλά και αυτόν που είναι φτωχός επειδή είναι έντιμος. Αυτό το είδος είναι υπό εξαφάνιση.

¹ Το ορθόν αυγοτάριχον:αυγό+ταριχέω = παστώνω, συντηρώ με αλάτι.

Εικόνα 2 - Κέφαλος

Συγγενικά:

Ψαρια

Στην ίδια οικογένεια με τις ακανθοπτέρυγες σφύραινες κατατάσσεται και το ψάρι των ωκεανών μπαρακούντα.

Εικόνα 3 - Μπαρακούντα

Φράσεις

Μεταξύ σφύρας και άκμονος : σε πολύ δύσκολη θέση.^{300.162} ^{Βικκιλεξικό} Μπροστά σε ένα επικίνδυνο δίλημμα.

Ενα πράγμα που είναι μεταξύ σφύρας και άκμονος* θα κατασταφεί και από τις δύο πλευρές. Κίνδυνος ολικής καταστροφής .

*) Ο **άκμων** είναι το αμόνι: Η σιδερένια βάση πάνω στην οποία σφυρηλατούνται τα μέταλλα. Συνήθως τοποθετείται σε ένα κορμό δέντρου. Το σίδηρο πυρώνεται στο καμίνι μετά το παίρνει ο σιδεράς με τη λαβίδα. Η λαβίδα λέγεται οξύλαβος (ο), ή οξύλάβη (η) ή ξυλάβιον (το).^{160.219}

Σφυρηλατώ : Διαμορφώνω με σφύρα. Συνήθως λέγεται με μεταφορική σημασία : Διαμορφώνω το χαρακτήρα κάποιου. Σκληραγωγώ.

Το έβγαλε στο σφυρί: Το εξέθεσε σε δημοπρασία. Επειδή ο Δημόσιος κύρηκας του Δημοπρατηρίου κατακυρώνει το πωλούμενο στον τελευταίο πλειοδότη με το κτύπημα ενός ξύλινου σφυριού. Προηγούνται οι τυπικές φράσεις: «2500 ενα, 2500 δύο, 2500 τρια» επακολουθεί μικρή σιωπή από όλους τους συμμετέχοντες και μετά τσάακ χτυπάει ο κύρηκας το σφυρί του οπότε και γίνεται η [κατακύρωση](#) αντί 2500 ευρώ.

Από αυτή την διαδικασία προέκυψαν και οι εκφράσεις «άλα ούνα, άλα ντούε, άλα τρέ» και η αλλη: «**το πρόλαβα στο τσακ**» δηλαδή την στιγμή που πήγαινε να κάνει «τσακ» το σφυρί του δημοπρατηρίου.

Παραδείγματα από συγχρονες δημοσιεύσεις

Μεταξύ σφύρας και άκμονος η Ιταλία και η Ισπανία

www.dailynews24.gr/index.php?... –

Μεταξύ σφύρας και άκμονος τα Ταμεία για τα ομόλογα .

www.enet.gr/?i=news.el.article&id

“**Στο σφυρί**” τέσσερις μονάδες της ΔΕΗ σε Αμύνταιο, Φλώρινα και Μεγαλόπολη

<http://www.newsit.gr>

Η «Μεγάλη Παρασκευή» του Ράλλη **στο σφυρί**

Πρόκειται για πίνακα του Θεόδωρου Ράλλη (1852-1909) που εκποιείται από το Sotheby’s του Λονδίνου.

<http://www.tovima.gr>

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

160 Φαίδων Κουκουλές – Βυζαντινών Βίος και πολιτισμός -Τομ. Β-Παπαζήσης

216 Ευάγγελος Παπαζαχαρίου - Λεξικό της Πιάτσας - Αργκό – ΚΑΚΤΟΣ

300 Δ. Δημητράκος -Μέγα Λεξικόν ολης της Ελληνικής γλώσσης –ΔΟΜΗ

1124 – Ψάρια του Αιγαίου –Ερμής -1975

ΓΛΩΣΣΑΡΙ

Κατακύρωση

Πολές φορές φορες η **κατακύρωση** (απο το αρχ. Ρημα **κυρω**> **κύρος**) που σημαίνει επισημοποίηση και πρόσδοση κύρους , συγγέεται με το **κατοχύρωση** που σημαίνει διασφάλιση (απο το αρχ. Ρήμα **οχυρω**)

Πχ. Ο διαγωνισμος κατακυρώθηκε στην «Αρπαξεναφάς & Κλεψενάχης ΑΕ»

Με το Copyright© κατοχυρώνουμε τα πνευματικά μας δικαιώματα.

Το σημάδι κατατεθέν (διεθνώς ™ ή ®) είναι αυτό που έχει κατοχυρωθεί επισήμως με ειδική κατάθεση προβλεπόμενη από τον «Νόμο περί Σημάτων»

μπάφα

α) αντικείμενο συζήτησης ή κουβέντα χωρίς ενδιαφέρον χωρίς νόημα, χωρίς περιεχόμενο. Μάλλον από τη μπάφα τό μεγάλο αυγωμένο κέφαλο (ψάρι) πού τό κάνουν μόνο ψαρόσουπα και πού δέν έχει νοστιμιά (ΣΣ ή είναι νωθρό λόγω της εγγυμοσύνης του, βλ μπαφιάζω)

β) ποτό κακής ποιότητας

γ) ή ζάλη πού προκαλεί τό ποτό κακής ποιότητας.

Μπαφιάζω

ζαλίζομαι κουράζομαι από μια κατάσταση. Κυριολεκτικά κάνω κάποιον νωθρό σαν αυγωμένο κέφαλο (μπάφα)

Πρβλ . μας μπαφίασε μ' όλες αυτές τις ανοησίες του.